

VÁCLAV HNÁT

TEMNÉ SPISY

ZÁŠADNÍ
「KRIMINÁLNÍ KAUZY」
POD
DROBNOHLEDEM

xyz

Temné spisy

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Václav Hnát

Temné spisy – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

VÁCLAV HNÁT

**TEMNÉ
SPISY**

Byl by to zločin, kdyby tuhle knihu někdo neznal!
Až se ji rozhodnete poslat dalším zločinožroutům,
využijte k tomu **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

© Václav Hnát, 2025

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-7683-724-9

ISBN e-knihy 978-80-7683-731-7 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7683-732-4 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7683-728-7 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

VÁCLAV HNÁT

TEMNÉ SPISY

ZÁŠADNÍ
「KRIMINÁLNÍ KAUZY」
POD
DROBNOHLEDEM

xyz

PŘEDMLUVA

Vážený čtenáři,

dovol, abych se nejprve představil. Mé jméno je Václav Hnát a jsem tvůrcem kreativní značky *Temné spisy*, pod kterou od října 2022 vydávám videa na platformě YouTube a zároveň podcasty na platformě Spotify. Ve svých videích se věnuji zejména vyprávění příběhů z oblastí dějin a zločinu, které se velmi často prolínají.

Příběh této značky začal mou osobní touhou vytvářet zajímavý internetový obsah, takový, který mně osobně chyběl. Tou dobou jsem rád poslouchal a sledoval různé youtubové tvůrce, kteří se zaměřovali na true crime (skutečný zločin). I přesto, že tvůrců bylo už v té době dost, postrádal jsem hlubší pokrytí československého a východoevropského zločinu. V říjnu 2022 jsem opětovně dočetl svou oblíbenou knihu *Rudý kapitán* od Domínika Dána, což pro mě byla inspirace k vyhledávání zajímavých kriminálních příběhů z dob normalizace.

Dne 30. října 2022 jsem se tedy nakonec rozhodl využít svých dříve získaných znalostí a zároveň motivaci tvořit obsah

a dal jsem se do práce. Založil jsem si YouTube kanál, zaregistroval doménu a začal vytvářet své první zkušební video. Od té doby se mnohé změnilo – již netvořím pouze obsah z dob normalizace a také se neomezují pouze na bývalé Československo. Rád zpracovávám a vyprávím všelijaké příběhy, které mohou být pro diváka či posluchače užitečné a zároveň zábavné. Tato kniha je pro mě dalším z prostředků, jak toho dosáhnout.

Koncept publikace funguje na stejném principu jako můj YouTube kanál. Tam v každém videu vyprávím zcela jiný příběh a stejné je to i zde. Kniha je rozdělena do 12 samostatných kapitol, ve kterých se věnuji různorodým temným příběhům z celého světa. Nezůstaneme tedy pouze v České republice, ale navštívíme například Německo, Spojené státy, Ukrajinu, Itálii či Polsko. Probereme si případy, kde podnikatel zradí svého společníka, kde záhadně zmizí ženy, kde stát zlovolně rozhodoval o životě a smrti nebo kde mladíci napadali lidi v ulicích hlavního města. Taktéž tu naleznete příběh vzniku snad nejproslulejší zločinecké organizace. Jak jste již pochopili, přistupuji k otázce zločinu trochu jinak, jelikož se neomezují pouze na vraždy, ale vnímám ho jako ekosystém zahrnující nepřehledné množství způsobů, jak překročit zákon. Zločin totiž nemusí páchat pouze soukromé osoby či gangy, ale například i státní představitelé či úředníci ve jménu ideologie.

Těšilo by mě, kdyby knižní *Temné spisy* nebyly pouze dobrým společníkem při trávení volného času, ale i připomínkou, že zločin má mnoho podob a může do života běžného člověka vklouznout i z míst, do nichž by to nikdo neřekl. Pravidelní sledující či posluchači mého díla zde naleznou jak příběhy zcela nové, tak i rozšířené verze několika původních. Nicméně věřím,

Předmluva

že tato kniha osloví i čtenáře, kteří o *Temných spisech* slyší poprvé.

Všechny bez rozdílu tedy nyní vítám ve světě, kde se dějiny mísí se zločinem.

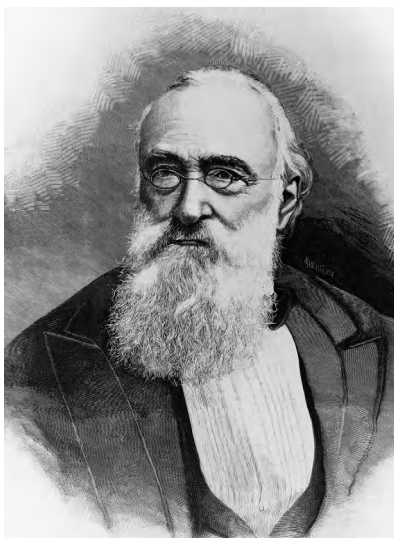
PRVNÍ VZESTUPY A PÁDY SICILSKÉ MAFIE

Na Sicílii existuje sekta zlodějů, která má kontakty po celém ostrově a mezi které patří i nepřátelé Itálie. Sekta každý den přijímá nové členy z řad mládeže venkovské třídy. Taktéž poskytuje ochranu všem, kteří jsou nuceni žít na venkově. Skoro vůbec se nebojí veřejné moci, represí nebo spravedlnosti. Libují si v nedostatku důkazů a v ovlivňování svědků.

Veřejná bezpečnost na Sicílii (1864)
Niccolò Turrisi Colonna

Z citrusových plodů se stal výnosný byznys.

Agostino Depretis

Cesare Mori

V této kapitole se podíváme na vznik a první kroky nejznámější mafie na světě. Jde o mafii sicilskou, která je svými členy nazývána Cosa nostra, v překladu Naše věc. Všichni zřejmě znáte slavnou trilogii *Kmotr*, jejíž autoři nahlížíjí příběh sicilské mafiánské rodiny Corleone od začátku 20. století až po 90. léta. Existuje mnoho filmů a románů, které se věnují italsko-americkým mafiánům právě z tohoto období. Já se však v této kapitole zaměřím na úplné začátky této organizace. Vycházel jsem zejména ze zpráv italské Parlamentní komise pro vyšetřování mafie na Sicílii.

HISTORICKÉ POZADÍ

Nejprve si uděláme krátký výlet do dějin středomořského ostrova Sicílie. Dnes ji vnímáme jako běžnou součást Itálie. Ne vždy tomu tak bylo a většina Sicilanů s připojením k pevninské Itálii hlasitě nesouhlasila. Kvůli četným cizím vlivům se od Italů značně lišili. V průběhu staletí si vytvořili vlastní jazyk a kulturu a fungovali jako samostatný národ. Jejich prostředí bylo zásadně ovlivněno arabskou, byzantskou, francouzskou nebo španělskou kulturou. Sicílie byla dříve islámským emirátem a arabský vliv se odrazil mimo jiné na místním jazyku. Právě z arabštiny pochází slovo mafie (osvobozený od daně, vychloubat se nebo ochrana).

Ve středověku se ostrov stal samostatným královstvím, které později zabíralo i region pevninské Neapole. Už v 15. století se v této oblasti mluvilo o záhadné zločinecké sektě se španělskými kořeny známé jako Garduña. Údajně mělo jít o zločince, kteří byli navázáni na představitele inkvizice v jihozápadní Evropě. Někteří historici si stojí za tím, že Garduña byla pouhý spiklenecký mýtus. Jiní se zase domnívají, že šlo o skutečnou organizaci, která zasela zárodky budoucí mafie. Ať tak, či onak byla činnost sicilských zločineckých kruhů v této době zatím marginální.

Nyní se přesuneme do novověku, přesněji na přelom 18. a 19. století. V roce 1734 získal vládu nad Sicilským královstvím francouzský šlechtický rod Bourbonů. Společně s ním získali vládu i nad Neapolským královstvím. Skutečnost, že rod Bourbonů vládl oběma zemím, vedla k tomu, že se tato království v roce 1816 spojila v jeden stát Království obojí Sicílie.

NOVÝ SOCIÁLNÍ SYSTÉM

Dále se budeme věnovat událostem, které stály přímo za vznikem mafie. Abychom však pochopili následující události, je potřeba se vžít do mentality tehdejších Sicilanů. Sicílie byla na počátku 19. století zaostalou agrární oblastí. Lidé se zde živilí zejména zemědělskou prací na vrchnostenských pozemcích. Po několika stáletích tvrdého feudalismu a po sérii střídajících se vládců vznikl v sicilské společnosti fenomén jakési trvalé nedůvěřivosti. Nevěřilo se ani vládnoucím vrstvám, ani lidem ve svém okolí. Sousedé a rodiny mezi sebou soupeřili a málokdo chtěl spolupracovat. Takto rozdrobenou společnost v té době stmeloval pouze nastavený feudální režim, kdy většina společnosti byla téměř nemajetná.

Sicilská šlechta se na přelomu 18. a 19. století již plně nestarala o svou půdu. Šlechta raději trávila čas v nově se rodících metropolích jižní Itálie. Své majetky tedy pronajímali sicilským občanům, kteří projevili o správu pozemků zájem. A právě zde se dostáváme k fenoménu známém jako mafie. Na ostrově vznikl nový sociální systém, kdy nepřítomná šlechta ztratila faktickou kontrolu nad svým územím a vznikla nová společenská třída správců pozemků, jimž se říkalo gabelloiti.

Byli to lidé, kteří disponovali zvláštní státní koncesí, jež jim umožnila zaměstnávat rolníky a částečně řešit místní záležitosti veřejného pořádku. Druhým největším vlastníkem půdy byla římskokatolická církev, která taktéž zaměstnávala chudé rolníky. Ještě před vznikem Království obojí Sicílie, v roce 1812, se Bourboni odhodlali k radikálnímu kroku. Novou ústavou zrušili dosavadní feudální systém a právo nabývat nemovitý majetek získali i běžní občané. To však nebyla jediná změna, kterou nová ústava přinesla. Šlechta ztratila právo vlastnit soukromé armády, které dosud vykonávaly dohled nad veřejným pořádkem na ostrově. Policejní pravomoci přecházely na nově vzniklé policejní úřady, kterých bylo velice málo, a navíc byly špatně organizované. Prvním policejním ředitelem se stal neapolský princ Carlo Filangieri. Formálními pány Sicílie však zůstávali Bourboni. Oslabení státu začali využívat nyní již solidně vyzbrojení gabelloiti, kteří si na pronajatých pozemcích začali dělat, co chtěli. Tím se de facto stali novými pány nad částí Sicílie.

Z této doby máme i záznamy, které tvrdí, že z části gabelloittů se stala jakási sekta s vlastními zasvěcovacími rituály a kodexem chování. Většinu z těchto informací nám poskytuje zpráva generálního prokurátora Pietra Calà Ulloy z roku 1838. Kvůli rozmachu kriminality na pronajatých pozemcích se v roce 1848 stal novým

policejním ředitelem Salvatore Maniscalco. Šlo o důstojníka, který u sicilské policie sloužil od mladého věku a měl skvělé vztahy s vládnoucí šlechtou. Jeho metody se vyznačovaly nekompromisními kroky a tvrdými represemi. Na jednu stranu jeho působení zvedlo úroveň policie, na druhou stranu přimělo gabellotty se ještě více distancovat od veřejné moci. Právě v této době byl posílen význam pravidla omerta – jde o povinnost zachovávat naprostou mlčenlivost před veřejnou mocí, přičemž její porušení se dodnes trestá smrtí. Poprava je tradičně vykonávána upilovnou brokovnicí (lupara).

V původním gabellottském režimu se Sicílie potácela od roku 1812 až do roku 1860, kdy přichází zlom, který nastavené pořádky otočí jiným směrem.

SJEDNOCENÍ ITÁLIE

V pevninské Itálii probíhala už od 40. let 19. století válka za sjednocení všech italských království do jednoho státu. Vůdcem bojovníků za sjednocení Itálie byl známý voják a politik Giuseppe Garibaldi. Tento konflikt se v roce 1860 rozhořel i na sicilském území, kdy Garibaldi nejprve dobyl Neapol a později i Sicílii. Rod Bourbonů byl z nově vzniklého italského národního státu vyhnán a byly nastoleny nové pořádky. Díky předchozí kapitole si dokážete představit, jaká byla společenská situace na ostrovech. A právě do těchto poměrů vkročil nový stát, který odmítal respektovat odlišnost Sicílanů. Prakticky ihned po dobytí ostrova sem byly implementovány italské zákony, vznikaly tady italské státní úřady a tak dále. Potíž spočívala v tom, že celostátní italské zákony vznikly na území severní Itálie, která se od té jižní zásadně kulturně liší.

Tím však se změnami nekončíme. Nová vláda provedla další krok v procesu, který započali již Bourboni. Provedla pozemkovou reformu, kterou vyvlastnila jak Bourbony, tak zčásti katolickou církev. Uvolněné pozemky nepřešly do vlastnictví státu, ale byly rozdány nemajetným rolníkům, kteří na nich dosud pouze pracovali. Dále byly zrušeny původní koncese gabellottů, kteří se najednou ocitli bez majetku. Desítky let se pak shromažďovali do společenství označovaných jako bratrstva. No a sem datujeme vznik mafie, která funguje dodnes. Na Sicílii byly před obsazením evidovány až dva tisíce vlastníků nemovitostí. O rok později už jich bylo dvacet tisíc.

Nyní si prosím vzpomeňte na to, co jsem říkal o tehdejší sicilské společnosti. Mezi lidmi panovala nevraživost a vzájemná nedůvěra, kterou dříve brzdil feudální systém. A právě tito lidé se stali vlastníky rozsáhlých pozemků, které logicky sousedily s jinými pozemky. Šlo o pastviny, malé farmy, citronové sady atd. Nejprve začalo mezi novými vlastníky půdy docházet ke střetům, do kterých se později vložili gabellotti, kteří začali fungovat jako tzv. garanti důvěry.

Rolníci se na ně začali obracet s žádostmi o ochranu, jelikož na policii nebyl spoleh. Za tuto ochranu si nechávali platit, a rozhodně nešlo o zanedbatelné částky. Gabellotti si uvědomili, že jsou jedinými faktickými vládci. Nakonec se obrátili proti rolníkům, kteří od nich žádali pomoc. Poplatky bratrstva požadovala i od rolníků, kteří jejich pomoc nechtěli. V případě nezaplacení jim vypálili statky. Na tuto skutečnost upozorňoval neapolský ekonom Lodovico Bianchini, který ve svých článcích zmiňoval jakousi daň, již můžeme chápat jako záruku nezaútočení. Říkalo se jí „le componende“ a platila se jednou do roka. Tato praktika přetrvala až do dnešních dní jako dobře známé výpalné.

Federální policejní úřady, sídlící pouze ve velkých městech, nebyly schopny se s touto situací vypořádat a Sicílii i nadále vládla třída bývalých gabellottů. Mimoto zde vznikala separatistická hnutí, která čas od času vyhlášovala povstání proti centrální italské vládě. Vedly je k tomu nově zavedená povinná vojenská služba nebo daň z nemovitých věcí.

MAFIE V PLNÉ SÍLE

Mafie se v 60. letech stala dominantou zejména západní části ostrova, kde prakticky ovládala veškeré dění. Naopak východní část ostrova nebyla činností mafiánů tolik dotčena. Jedním z důvodů, proč se usadili zrovna na západě, byla tamější zemědělská výroba. Než se tomu jevu budu blíže věnovat, dovolte mi menší vsuvku ohledně pojmenování mafie.

Prefekt hlavního města Sicílie Palerma a pozdější senátor Filippo Gualterio vypracoval v roce 1865 zprávu o působení spolků, které jako první nazval právě mafie. Do té doby byli označováni jako sekty, bratrstva nebo spolky. Nebo také „onorata società“, tedy ctěná společnost.

Zpět k zemědělské výrobě. V 11. století Arabové přivezli na ostrov citronovníky, kterým se v sicilském prostředí velice dařilo. V 18. století prokázal skotský lékař James Lind, že citrony léčí nemoc námořníků kurděje, což po nich spustilo velkou poptávku. Námořnictva všech evropských zemí se začala poohlížet po dodavateli citronů. A největší plantáže našli zájemci v západní Sicílii.

Pro příklad uvedu, že v roce 1855 bylo jenom do New Yorku vyvezeno 2,5 milionu beden citronů.

Dosud opomíjená plodina se ze dne na den stala lukrativním zbožím, což mělo i své stinné stránky. Rozmohly se gangy zlodějů, které citrony kradly. Ochranu na těchto plantážích vykonávaly nejprve soukromé armády Bourbonů a poté gabellotti. Po italské pozemkové reformě se plantáže ocitly bez zajištěné ochrany, což suplovali bývalí gabellotti, nyní mafiáni. A jak už jsme si řekli, ochrana rozhodně nebyla zadarmo. Každý pěstitel, který v této oblasti odmítl mafii platit za ochranu, se vystavil nebezpečí. Díky lukrativnímu obchodu se mafiáni stali velice mocnými a jejich vliv se neomezoval pouze na zemědělské podnikatele.

Jejich korupční síť se logicky rozrostla i do místní politiky a veřejné správy. Takovým příkladem může být starosta Palermo Nicolò Colonna, který v roce 1864 sepsal dílo *Veřejná bezpečnost na Sicílii*. Colonna sice v této zprávě varoval před mafií, ale zároveň obviňoval italskou centrální vládu ze špatných kroků, které mafii pouze posílily. Nakonec bylo zjištěno, že Colonna během svého mandátu kryl některé mafiánské bosse, a to rozhodně nezezištěně. Například předseda italského senátu Domenico Farini v něm viděl přímo hlavu palermské mafie (tato informace byla poprvé zveřejněna v roce 1876).

Podle tehdejších sociologů, třeba Leopolda Franchettiho, zůstávali mafiáni na Sicílii postavení střední třídy. V raně kapitalistické společnosti 19. století vznikla ve všech moderních státech zcela nová třída. Šlo o lékaře, úředníky a další nedělnické profese, jejichž vykonavatelé nebyli urozeného původu. Na Sicílii prakticky nevznikla, ale pasovala se do ní mafie. Stala se tak neoddelitelnou součástí sicilské společnosti 19. a počátku 20. století.

V průběhu 70. let byla mafie již v plné síle a její moc dále rostla. V této době se taktéž částečně měnil složení jednotlivých mafiánských skupin. Bývalí gabellotti a jejich potomci začali do

svých řad přijímat i chudé mladíky z venkovských oblastí. V roce 1876 pronikli do řad mafie policisté a působili tam jako infiltrátoři. Ve zprávě z téhož roku částečně popsali vnitřní fungování mafie, přičemž nejcitovanější částí jejich pojednání je popis zasvěcovacího rituálu – jak se musí nově příchozí člen píchnout do spodního rtu nebo do prstu a kapku krve rozetřít po obrázku křesťanského světce. Takto vyzdobený obrázek je následně spálen, což mělo symbolizovat spojení se zesnulými zrádci mafie a varování, že na dotyčného se od té chvíle vztahuje omerta. Na konci 70. let se vláda Agostina Depretise rozhodla proti mafii spustit represivní kampaň. Ta vyústila v četná zatčení mafiánských bossů a jejich následné uvěznění na ostrově Ustica v Tyrhénském moři. Zatýkácké akce přetrvávaly až do poloviny 80. let.

Osmdesátá léta se nesla v duchu hromadné emigrace do Spojených států, které se nezúčastnili pouze chudí rolníci, ale i mafiáni, kteří v Americe viděli nové příležitosti. Důležitou roli navíc hrály právě probíhající represe. V USA se zrodila nová větev sicilské mafie, přičemž zainteresované osoby pokračovaly ve svých zvycích a odmítaly se přizpůsobit tamějším zákonům.

PŘEDVEČER SVĚTOVÉ VÁLKY

V 90. letech se mafie začala potýkat s relativně novým jevem, a tím byla bouřící se socialistická hnutí. Vlastníci půdy, bydlící většinou v Palermu, po desetiletí pronajímali rolníkům půdu za velice nevýhodných podmínek. Právě během 90. let se rolníci začali sdružovat do hnutí, která většinou ovládali socialističtí odboráři. Jejich rapidní nárůst byl zaznamenán v roce 1891, čehož si nevšimli pouze mafiáni, ale i vláda v Římě. Po několika sé-

riích vzpour a stávek se předseda Rady ministrů Francesco Crispi v roce 1893 rozhodl tato hnutí rozprášit, což se mu velmi rychle podařilo. V italském parlamentu sedělo mnoho politiků, kteří socialismus považovali za větší zlo než mafii a do určité míry její aktivity tolerovali. Považovali ji za velice účinný prostředek boje proti revolučním hnutím, který navíc nemuseli financovat z veřejných zdrojů. Z pohledu tehdejší doby to je logické, jelikož mafie neměla – na rozdíl od socialistických hnutí – ambice svrhnout dosavadní stát.

Z pozdějších zpráv bylo zřejmé, že mafiánské rodiny tato hnutí infiltrovala vlastními lidmi. Dalším průvodním jevem 90. let je rozvoj těžby síry na ostrově, což opět přitáhlo mafiány, kteří od majitelů dolů vybírali výpalné. Scénář je stejný jako v případě citrusových sadů.

Na konci 19. století, přesněji v roce 1898, začal psát nový policejní ředitel Palerma Ermanno Sangiorgi zprávy o působení mafie. Do roku 1900 takto napsal 31 zpráv, které obsahovaly 485 stran důkazů proti palermské mafii. Souhrnně se dnes nazývají Sangiorgiho zpráva. Výsledkem byly monstrózní zatýkácké akce, po kterých následoval obří soud v květnu 1901. Šlo o velice sledovanou kauzu, a to i mediálně. Původní obžaloba počítala s tím, že mafie funguje jako jedna velká organizace. Později se však ukázalo, že jde spíše o fenomén, který sdružuje více organizací. Kvůli tomu musela být obžaloba překvalifikována na trestný čin „zločinné spolčení“. Za ten byla tehdejším zákonem stanovena příliš nízká trestní sazba a taktéž byl špatně dokazatelný. Z průvodních 670 obžalovaných bylo odsouzeno pouhých 32 jedinců, přičemž většina z nich byla obratem propuštěna, jelikož si své nízké tresty již odpykali ve vazbě. Šlo o obrovské fiasko policie, prokuratury i justice jako takové.

První všeobecně známý mezinárodní zločin, který má sicilská mafie na svědomí, se udál v roce 1909. Tehdy se na Sicílii, přímo v Palermu, nacházel poručík newyorské policie Joseph Petrosino. Tento muž stál za prvním americkým policejním týmem, který se zaměřoval na boj se sicilskou mafii. On sám se na Sicílii narodil a americkým občanem se stal až později. Díky své znalosti tamějšího prostředí byl ideálním kandidátem na post vedoucího takového týmu.

Psalo se 12. března 1909 a Petrosino se nacházel na historickém náměstí Piazza Marina. Neznámí pachatelé ho tady zastřelili. Jeho vraždu se nikdy nepodařilo plně objasnit.

MAFIE A SVĚTOVÁ VÁLKA

Nejprve se krátce podíváme na události, které Itálii přivedly do světové války. Itálie v dřívějších ozbrojených konfliktech přišla o četná území na severu země, která připadla Rakouskému císařství. I přesto se 20. května 1882 připojila k tzv. Dvojspolku, což bylo spojení Německa a Rakouska-Uherska – tím vznikl Trojspolek.

Důvodem byla italská koloniální rozpínavost, která v severní Africe narážela na francouzský odpor. Itálie se tedy v tomto případě řídila heslem: Nepřítel mého nepřítele je můj přítel. Toto spojení však nebylo upřímné a po rozhoření první světové války v létě 1914 se zdráhala do války zapojit. V roce 1915 se na naléhání Francie a Velké Británie přidává k Dohodě a 23. května 1915 vyhláší válku Rakousku-Uhersku. Stát vyhlásil mobilizaci, která se měla týkat i sicilských mafiánů. Dalo se tedy očekávat, že se Sicílií bude mít Řím opět problém.